

Pietisten.

Namnet Pietist kommer af ett Latinist ord, Pietas, gudaktighet.

No 6.

Juni 1866.

25 Årg.

Epistelen till de Romare.

Cap. 15: 8—13.

8. Men jag säger, att Jesus Christus war omstärens tjenare för Guds sannings skull, till att fast göra de löften, som till fäderna skedde;

9. Men att hedningarna skola ära Gud för barmhertig- hetens skull, såsom skrifwet är: Fördenskull skall jag prisa dig ibland hedningarna och sjunga ditt namn.

Det är Guds sanning, eller trofasthet i sina löften, och Guds barmhertighet mot de ovärdigaste syndare, vi här få att betrakta. Textens syfte eller sammanhang med det föregående synes vara, att då Apostelen hade länge och kraftigt förmanat till endrägt, ömseidig fördragksamhet och kärlek, men väl visste, att kif och föndringar hufvudsakligen härleddा sig från inbillningen om något företräde, så slutar han nu med att helt kort påminna om detta samma som i 9:de och 11:te Capitlen utförligt afhandlades, att det är endast af Guds barmhertighet och af Hans sannfärdighet i gifna löften, som både Judar och hedningar blifvit fallade till Hans rike. Att Christus upptager oss utan någon vår förtjenst, blott till Guds ära, det hade Apostelen i närmast föregående vers framställt till vårt föredöme, sägande: "Derföre upptager hvar den andra, såsom och Christus hafver upptagit oss, till Guds ära". Nu visar han dock huru och på hvilla grunder Christus har upptagit oss, neml. att det skett endast på grund af Guds nåd och sanning. Och då genom denna fria nåd både Judar och hedningar äro af Gud upptagna och hafwa en och samma Herre och Frälsare, så war detta ett starkt skäl, hvarföre de och borde inbördes upptaga och ålsta hvarandra. Med detta syfte och sammanhang talar nu Apostelen sålunda:

Men jag säger, d. å. jag will påminna eder, att Jesus Christus war omstärens tjenare för Guds sannings skull. —

"Omfärelssens tjenare" betyder här, såsom ofta hos Paulus, det med omfärelssens tecken affilda Judafollets tjenare. (Jemf. Cap. 3: 30; 4: 12; Gal. 2: 7, m. fl.). Och att Christus här kallas Judafollets "tjenare", betyder enligt Pauli talesätt, att Christus ibland det folket lefde och verkade, såsom deras apostel, predikant och hjälpare. Dock påminner uttrycket äfven om den djupa förnedring, hvartill Guds Son nedsteg ibland detta folk, då Han icke blott der gick omkring i den ringaste tjenares stegelse, för att göra alla godt, utan ock omsider utgaf sitt lif äfven till det folkets högsta tjenst och nyta. Det är i synnerhet derom Han sjelf sade: "Menniskones Son är icke kommen till att låta tjena sig, utan att tjena och gifwa sitt lif till återlösning för många". Nu är det sannit, att detta stedde för hela verlden, att det ock var förutsagdt att Han äfven skulle blifäwa "hedningarnas ljus" och hafwa verldens ändar till egendom, hvarsöre Han ock en och annan gång visade hedningarna tecken af sin nådefulla affigt med dem; dock var Han på ett särskilt sätt Judafollets tjenare, i det Han eqnade åt dem hela sin personliga verksamhet intill sin död. Detta var ock meningen af hvad Han sade, att Han icke var sänd "utan till de borttappade far af Israels hus" (Matth. 15: 24). — Men hvarsöre skulle Christus så särskilt vara Judafollets tjenare? Månni dersöre, att de woro ett mera framt och ålskvärdt folk, mera värdiga till denna nåd än andra? Visserligen icke. Det war juist ibland detta folk, "deras försmädelser, som Gud försmäda, föllo uppå Honom". Apostelen uttalar det rätta stålet, då han säger:

För Guds sannings skull, till att fast göra de löften, som till fäderna stedde. Det war icke någon förtjenst eller värdighet, hvarsöre Judarna erhöllo denna stora nåd, att Christus var deras tjenare, utan det war "för Guds sannfärdighets skull". Det war redan långt förrut så lofvaadt till fäderna, och Gud är sannfärdig. Christus skulle "fast göra", d. ä. "stadsfesta" Guds löften till fäderna. Med sin stora nåd emot det hårda och gensträfliga Judafolket har Herren Gud sålunda bevisat sin orubbliga sannfärdighet i sina löften; likasom Han med sin nåd emot de arma hedningarna bevisat sin stora barmhärtighet. Derom tillägger nu Apostelen:

Men hedningarna stola åra Gud för barmhärtighetens skull. Hedningarna (d. ä. alla folk utom Judarna) hade icke att åberopa några löften, hvilla Gud för sin sannfärdighet måste fullborda, utan, när de erhöllo del i Christi rike, var detta för dem en alldeles osförväntad barmhärtighet. Wäl funnos i Judarnas heliga Bok åtskilliga profetior om hedningarnas framtid kallande till Christi rike; men detta war icke taladt till hedningarna, såsom löften till dem; de woro sjelfva i okunnighet derom. Dersöre erhöllo de nåden genom Christus såsom

en öfverraskning, en så opåtänkt nåd, att de icke ens wetat begära den, och på en tid, då de icke ens frågade efter Herren (Cap. 10: 20). Så alldeles oförskyld är den barmhertighet, för hvilken hedningarna hafwa att prisa Gud. Det var visserligen äfven af idel barmhertighet, Gud hade gifvit Judarna alla löften; men sedan hade dock de dessa löften att åberopa, hvilket icke hedningarna hade. På sådant syftar nu Apostelens ord, "att Jesus Christus var omställsens tjenare för Guds sannings skull, men att hedningarna skola ära Gud för barmhertighetens skull". — Och de skola "ära Gud", säger Apostelen. Hedningarna, som icke förut egt löften och förhoppningar om denna nåd, utan alldeles oförberedda fingo intråda i Israels arfvedel, på Guds blotta barmhertighet, skola deraf desto mer upptändas till tacksamhet och Guds lofsägande. Ju ovärdigare syndare wi äro, och ju mer oväntad nåd wi erhålla, desto mer prisa wi Herren. Man skall dock ingenstådes i verlden spörja ett sådant Guds prisande och lofsägande, som af frälsta och troende själar, när de i Andens ljus se och fatta, hvilken slatt af nåd och salighet de wunnit i och med Christus, när de förstått att de nu äro alldeles fria från den ewiga vreden öfver deras många synder, ja äro under en ewig nåd, blott genom Christus. Då kan man hjertligen tacka och prisa Gud för barmhertighet.

Men då nu både Judar och hedningar wordo delaktiga af samma nåd, samma Frälsare och samma salighet, så var ju detta ett starkt skäl, hvarföre de dock borde känna sig innerligt förenade i Christus, att icke någotdera folket måtte förakta eller fördöma det andra för någon olikhet i meningar och seder, då de ju hade den allrafrämsta gäfwan gemensam. Så talar Apostelen mera uttryckligt i Eph. 2:dra Cap., då han just här om säger: "I som i Jesu Christo ären och fordon fjerran woren, I ären nu nära wordne genom Christi blod; ty Han är vår frid, den af båda hafwer gjort ett" — "af båda", d. å. af Judar och hedningar, "de som nära och de som fjerran woro" (v. 17) — "och hafwer nedbrutit medelbalken, i det Han genom sitt kött borttog ovänslapen" — eller den anledning till ovänslap, som förut egde rum ej blott emellan Gud och menniskor, utan dock emellan dessa två skilda folken — "nemligen lagen, som i budorden stod; på det Han skulle af två skapa en ny menniska i sig själf, och frid göra" etc. Äfven sådant uträddes dermed, att både Judar och hedningar blefvo delaktige af en och samma Frälsare, en och samma nåd och salighet.

Men att detta warit den store Gudens råd ifrån begynnelsen, neml. att äfven hedningarna skulle upptagas i Hans näderike och förenas med Hans troende Israel, det bekräftar nu Apostelen med ansörande af tydliga förutsägelser derom i Skriften. Han säger:

Såsom skrifvet är: Fördenstull ställ jag prisa dig bland hedningarna och sjunga ditt namn. Ut i detta bibelställe, Ps. 18: 50, framställes Christus (förebildad af David) såsom ibland hedningarna prisande Gud, hvilket bevisar, att Han skulle blihva deras Herre och Konung. Ut i denna Psalm se vi visserligen först David, såsom segrare öfver hedningarna, förutsäga huru han skulle prisa Gud ibland de underkisvade folken; men då den af Guds Ande talande Apostelen tillämpar orden på Christi segersång ibland hedningarna, så få vi då weta, att Psalmen också är en profetia om Christus och Hans andeliga seger på jorden — med andra ord, vi finna att David här, såsom så ofta, talar i Christi namn och såsom Hans förebild. Och att Christus ibland hedningarna priser Gud och sjunger Hans namn, det måste vi förstå om Hans andeliga regering i sina lemmar, då Han i dem lefver, verkar och priser Gud, hvilket enligt denna text också skulle ske bland hedningarna. Det är således Christus i de omvända och troende hedningarna, som här priser Gud. En sådan text bevisar tydligt, att hedningarna en gång skulle känna och anamma Christus, och således då haftva att "ära Gud för barmhertighet".

10. Och åter säger han: Glädjens I hedningar med Hans folk.

Och åter säger han (eller hon, neml. Skriften). Detta språk återfinna vi i 5 Mös. 32: 45, der Herren genom Moses talar om sina straffdomar öfver Israel, men också slutligen om den stora framtid, då äfven hedningarna skola församlas till Guds folk och prisa med dem den gemensamme Herren. En sådan profetia uttryckes här sålunda: "Glädjens, I hedningar, med Hans folk" (eller: "glädjens, I hedningar, Hans folk", d. å. I som äfven blihvit Hans folk). Men att hedningarna skola "glädjas med Guds folk", bevisar åter, att de skulle erhålla Christi evangelium och blihva med Guds folk förenade. Och att de skulle förenas med Guds folk, icke blott i det yttre, utan i lefsvande tro, i Ande och sanning, det se vi deraf, att de skulle glädjas med Guds folk; ty det är endast de lefsvande Christna, som glädjas såsom Guds folk. Döda namnchristna glädjas icke i den andeliga fröjd, som här omtalas. Kärlek och fröjd i Herren äro blott den lefsvande trons frukter.

11. Och ändå sedan: Vosver Herren, alla hedningar, och priser Honom, alla folk.

Detta är 1:sta v. af Ps. 117. Och alldeles på samma sätt som de två föregående språken bevisar äfven detta, att hedningarna en gång skulle blihva delaktige af evangelii nåd, emedan ingen mennisca eljest kan prisa och lofva Gud på det sätt, som i den Hel. Skrift menas. — Men äfven se vi här, huru den rätta tron och nåden skola yttra sig uti Christus lofsgående, prisande och tackande — och således, att

Hans rike måste vara ett saligt rike, der man är glad och tacksam att hafta fått inkomma. Såsom Apostelens egna ord (v. 9) woro, att hedningarna skola "ära Gud för barmhertighetens skull", så tala och alla dessa anfördta bibelställen om att "prisa", "sjunga", "glädjas", "lofsäga" och "hoppas". Christi rike är icke så ångsligt och olyckligt som de otrogna mena; det är af Christus kalladt "himmelrike" och liknadt vid ett konungsligt bröllop (Matth. 22: 2). Men wisserligen är och det sannit, att det icke för alla mennischor är ljusligt — för ett oomskapadt hjerta är det ganska ångsligt och tryckande. Dersöre bewisar äfven detta språk, att hedningarna skulle blifiva sannit omvända och troende, efter de skola "lofva" och "prisa" sin Gud.

12. Och åter säger Esaias: Det skall vara Jesse rot, och den som uppstå skall att råda öfwer hedningarna; på Honom skola hedningarna hoppas.

Detta språk läses i Ef. 11: 10, hvilket i Hebreiskan egentligen lyder så: "Och det skall ske på den tiden, att Isai rot, som står till folks banér, Honom skola hedningarna fråga efter, och Hans hvila skall vara ära". Af detta språk har Apostelen upptagit det wäsendligaste och efter den gamla grekiska bibelöversättningen återgivit det sålunda: "Det skall vara Jesse rot, och den som uppstå skall att herrska öfwer hedningarna; på Honom skola hedningarna hoppas". Hwad som egentligen skulle bewisas, står tydligt i språket, neml. att Christus, "Jesse" eller "Isai rot", skulle blifva för hedningarna uppenbar, blifva deras Herre och Frälsare, föremålet för deras efterfrågan och hopp. Jesse eller Isai, war Davids fader. Att Christus kallas "Jesse rot", likasom i v. 1 af samma Cap. "ett ris" (späd quist eller ungt skott) och en "telning af Isai stam", det betecknar på ett skönt och målande sätt huru Christus skulle upplomma af Davids gamla och förfallna slägt, likasom en ung, späd telning af en gammal rot, som dock ännu har något lis. Äfven i Ef. 53: 2, omtalas Han med samma bild, då der säges: "Han rinner upp såsom en widja (oansenlig telning) och såsom en rot (ett rotskott) utur torr jord" etc. Ty då Christus föddes, war Davids gamla konungaslägt så ringa och oansenlig, att jungfru Maria och fosterfadren Joseph tillhörde arbetssllassen i den föraktade staden Nazareth. Och sådant wille Herrens Ande i denna profetia antyda, neml. icke blott att Christus skulle vara af Davids slägt, hvilket ofta war sagt, utan och att denna nu skulle vara ringa och föraktad, såsom en gammal rot i jorden, öfwer hvilken man stiger utan att gifwa akt på densamma. På det den sanne Christus skulle väl igenkännas, war bilden af Jesse eller Davids rot så wiktig, att den äfven upptagits i Nya Testamentet, då Christus i Uppb. 5: 5 också kallas "Davids rot", och i Cap.

22: 16, sjelf säger: "Jag är Davids rot och släkte, en klar morgonstjerna".

Hvad nu här vidare kan förekomma besynnerligt, är, att då den hebreiska texten har orden: "Hvilken står till folks bauér", det i stället i grekiska översättningen säges: "Hvilken skall uppstå att herrska öfver hedningarna". Men detta är endast en uttydning af andemeningen i den ursprungliga texten. Ty då ett uppsatt bauér eller fälttecken tjenar till ledning för krigsfolket, så uttryckes wiſſerligen här, att Christus skulle leda och regera folken, hvilket nu tydligt uttalas med orden: "Hvilken uppstå skall att råda öfver hedningarna". Christus skall bliſſwa deras Salighetshöſding, Herde och Konung.

På Honom skola hedningarna hoppas. Detta är äfven detſamma, som i Hebreiskan uttryckes så: "Honon skola hedningarna fråga efter"; ty ſjelfva ſaken, som här åſyftas, neml. den lefvande tron, "hjertats tro", yttrar ſig alltid på detta tvenne fätt, neml. i ett oupphörligt "frågande" efter Herren och ett innerligt "hopp" till Honom, till Hans nåd och makt att fräſſa. Den troende ſjälen hungrar, törſtar, frågar och hoppas, hwarjemte den i ljusare dagar fröſdas, loſivar och prisar.

Och fälunda är äfven i detta ſpråk tydligt taladt om Christus, och att Han skulle bliſſwa hedningarnas Fräſſare och Konung, deras tröst och hopp. Hedningarna skulle alltså komma till Christi rike och fälunda haſſva att "ära Gud för barmhertighet". Och detta har nu Apostelen beſtyrkt med ord ur Skriften, och icke blott med ett, utan med flera bibelſtällen. Detta har han gjort dersöre, att han i detta ſtycke hade att ſtrida mot en stark fördom hos Judarna. Eljest är wiſt blott ett enda bibelſtälle, när det är otvetydigt och tillämpligt, i ſig ſjelft nog, att bekräfta en ſak; men då här auföras många ſtällen, så förſtå vi deraf, dels hwad nyſ ſades, att Apostelen hade att ſtrida mot starka fördomar, emedan Judarna icke ville tro, att äfven hedningarna skulle haſſva del i Christus och Hans rike; dels och märka vi, att Apostelen anſett det mycket wiktig att härom öfvertyga de troende Judar, på det de måtte med lärlek omfatta ſina bröder af hedningarna. Och uti hwarje ſådan händelse, då ſaken dels är wiktig, dels emotsäges, bör man få ſtarkt ſom möjligt bekräfta ſanningen emot deſ motſtändare. Äfven ſådant kan man här lära.

Men hwad vi här i ſynderhet bbra betrakta, är den ſtora huſvudsaken, ſom här framſtälles med exemplet af både Judarnas och hedningarnas benådning, neml. Guds barmhertighet och Guds ſanning, eller trofasthet i löften. Deſſa äro de två ſtora huſvudegenſtaper hos Gud, på hvilka allt vårt hopp måste grunda ſig. Betraktom då förti barmhertigheten, ſådan den här framſtår uti hedningarnas upptagande i nådens rike. Hvarmed hade wäl hedningarna förtjent, att Gud skulle giſſva dem ſitt evangelium och all ſalighet? Vi tänka alltid på hwad

vi förtjena, så snart vi wilja begära något af Gud; vi wilja icke tro på Hans blotta barmhärtighet. Kunna vi tycka oss ega någon förtjenst eller älskwärd egenskap inför Gud, då kunna vi ock hoppas något godt af Honom; men se vi intet godt hos oss sjelfiva, utan i des ställe mycken synd och ovärdighet, då misströsta vi. Våt oss då allvarligt betänka denna fråga: Hvad godt finna vi hos hedningarna, när Gud sände dem sin Son och sitt evangelium? Hvilkor woro då deras förtjenster? Apostelen har i de två första Capitlen icke blott bevisat, att både Judar och Greker woro alla under synd, att den är icke till, som rätfärdig är, icke till en; utan han har ock särskilt beskrifvit huru hedningarnas tillstånd på hans tid visade sig. Emedan de hade egt det begrepp om Gud, som af skapel-sens åskådande och af samhetets röst kan erhållas, men dock icke dyrkat och prisat Honom såsom en Gud, utan blifvit fångliga i sina tankar etc., så hade Gud öfvergivit dem i ett vrångt finne, till att bedrifva obeqvämliga ting. Ja, Apostelen beskrifver dem såsom "fulla med all orätfärdighet, boleri, arghet, girighet, ondskä, fulla med asund, mord, kif, svek, otukt, örontaflare, baldantare, Guds föraktare, våldsverkare, högsärdiga, stolta, illfundiga, föräldrarna olydiga, oförnuftiga, ordlösa, okärliga, trolösa, obarmhärtiga" etc. (Cap. 1: 29—32). Sådana woro deras förtjenster; sådan deras godhet och värdighet. Att sådana menniskor stänker nu Gud sin Son till en medlare, frälsare, profet och konung; till sådana sänder han sitt ljusfliga budslap om nåd, sägande: "Prediker evangelium för alla kreatur". "Det som icke var mitt folk, skall jag kalla mitt folk; och den mig icke kät var, skall jag kalla min kära. Och det skall ske, att der som hafver varit sagd till dem: I ären icke mitt folk; der skola de warda kallade lefwandes Guds barn" (Cap. 9: 25, 26). Sådant skulle viist icke wederfarits dem efter lag och rätt, men efter sin stora barmhärtighet gjorde han dem saliga. Allt var idel barmhärtighet; såsom Apostelen och säger i Eph. 2 om Christna, som förut varit hedningar, "döde i öfverträdelser och synder" — han säger: "Men Gud, som är rik i barmhärtighet, för sin stora kärleks skull, dermed han oss älskat hafver: den tid vi ännu döda woro i synderna, hafver han oss samt med Christus gjort lefvande (genom nåden ären I frälsta), och hafver samt med Honom uppväckt oss, och samt med Honom satt oss i det himmelska väsendet i Christo Jesu". Sådan är Guds barmhärtighet, en alldeles fri nåd öfver alldeles ovärdiga menniskor. Huru kunna vi i tid eller evighet prisa Gud för en sådan barmhärtighet! Och huru ovärdigt är det icke, att vi ändå wilja se efter egen förtjenst och deraf döma om hvad Gud will göra med oss! Vi borde ju af sådana starka bevis på Hans barmhärtighet väckas att gifva Honom den äran, att vi skulle hålla Honom för en Gud, som med alla nådsöklande syndare handlar tvärt emot hvad de för-

tjena. Om wi och läanna oss fulla med all orättfärdighet och alla synder, äfven sådana som hedningarnas, skulle vi dock, till Christi och barmhertighetens åra, prisa Gud och bekänna, att i Honom är idel nåd; såsom Apostelen säger, att "der syn den öfverflödade, der öfverflödade nåden mycket mer".

Men icke mindre trösterik är Guds sanning, sådan denna framstår i Hans trofasthet mot Judarna. Herren Gud hade till detta folks fäder gifvit herrliga löften, i synnerhet om en fäd, i hvilken alla slägten på jorden skulle wälsignade warda. Denna fäden war Christus (Gal. 3: 16). Men sedanefv hade folket alltid warit ett otroget och genögtigt folk, som ofta frestaade Herren med sina många afvikselser. Ja, om detta folks hufvudstad sade Herren Christus, att det war alltid i Jerusalem Profeterna blefvo dräpna. Då tycker man att Gud kunnat "ångra" eller återkalla sina löften; men detta gjorde Han icke, utan "stadfästade" eller fullgjorde allt hvad till fäderna utloftwadt war. För sin sannings skull lät Han Christus födas just inom detta hårdnackade folk; just der skulle Christus lefva, predika, verka, lida och dö. Ja, Herren Gud tillsäger särskilt om Jerusalem huru nädefullt der skulle predikas: "Tröster, tröster mitt folk, säger eder Gud; taler ljusligt med Jerusalem och prediker för det, att dess tid är fullbordad; ty dess missgerning är förläten; ty det hafver fått dubbelt af Herrens hand för alla sina synder" (Es. 40: 1, 2). Och åter säger Han om samma folk: "Ar icke Ephraim min älskelige son, och mitt kärä barn? Ty jag kommer nu wäl ihåg hvad jag med honom talat hafver; dersöre brister mig mitt hertia för hans skull, att jag måste förbarma mig öfver honom, säger Herren" (Jer. 31: 20). "Si, den tid kommer, säger Herren, att jag det goda ordet uppväcka skall, som jag till Israels hus och Juda hus talat hafver. Uti de samma dagar, och i den samma tiden skall jag låta uppgå åt David rättfärdighetens frukt (och det skall vara en konung, som wäl regera skall), och skall uppriätta rätt och rättfärdighet på jorden. På den samma tiden skall Juda frälst warda, och Jerusalem säker bo, och man skall kalla Honom: Herren vår rättfärdighet". "Och jag skall rena dem af all missgerning, der de med emot mig syndat hafva, och skall förlåta dem all missgerning, der de med emot mig syndat och öfvertrådt hafva" (Jer. 33: 14—16, 8, 9). Se här den Gudomliga trofastheten! Huru skola wi känna rätt prisa Honom? Wisserligen fullgör Herren äfven sina hotelser till detta folk, om den förstörelse, som skulle öfvergå deras stad och deras samhälle, såvida de äfven förkastade Sonen; men de löften, som till fäderna woro gifna, kunde dock icke ryggas; Christus måste komma till detta folk och vara "omställhens tjenare för Guds sannings skull". Ibland Indafolket skulle Christus använda hela sin personliga verksamhet på jorden och tillsade äfven sina lärjungar, att de icke skulle utgå till hed-

ningarnas städer, förrän de först uppsökt de förslingrade fär af Israels hus. Här se vi kraften af ett Guds löfte. Det kan omöjligt ryggas; Gud fullbordar det osvikligt, äfven emot ett så otacksamt och hårdnackadt folk. Sådant gör Gud endast för sin sannings skull.

Mätte vi väl minnas och tillämpa detta på de lösten, Herren Gud äfven gifvit os. Vi böra tro, att Han lika säkert och trofast skall fullgöra dessa, som Han fullgjort sina lösten till Israel. Nu har Herren Christus uttryckligen sagt: "Sannerligen, sannerligen säger jag eder: hvilken som tror på mig, han hafver ewinnerligt liv, han kommer icke i domen, utan är gången ifrån döden till livet". Då böra vi alldelvis väst tro, att om det ock med vår fromhet ser ut lika så illa som med Judarnas, men vi dock i tron hänga vid Christus, så skall detta löfte osvikligt gå i fullbordan; vi skola werkligen hafva det ewiga livet, icke dömas efter lagen och våra synder, utan hafva en ewig nåd. Och hvarföre är detta så väst? Endast för Guds sannings skull. Detta är ju hela evangelii innehåll, att werkliga syndare skola frälsas blott genom Christus; att "hvilken som tror på Honom, skall icke komma på stam". — Men du ser dig tilläfventyrs såsom helt affallen, trolost bortviken, ett helt borttappadt fär, och menar, att du då har ingen nåd att vänta. Ja, du wille väl återkomma, men du kan icke; och när du icke sjelf kan omvända dig, slita de band som fängsla dig och återställa i ditt hjerta den tro, frid, kärlek och andra krafter, som du förr haft, då förtwiflar du och menar, att du har intet godt att vänta af Gud. Kom då ihåg huru Han handlade med det affälliga Israel, blott för sin sannings skull. Kom ock ihåg Hans lösten om den gode Herden. Christus säger uttryckligen, att Han också går efter det fär, som borta är — ja, att Han hellre lemnar de nio och nittio, som äro i förvar, än Han kan lemma det arma färet, som går wildt i vñnen och är i fara att blifäva ett rof för ulfven. Har nu Herren Christus sagt sådant, så var alldelvis väst, att Han för sin sannings skull äfven skall fullgöra detta löfte. Det är omöjligt, att Gud ljuga skulle. Och då du med alla dina afvikeler och synder likväl änum "väntar efter Herren" och ønskar att känna återkomma, så är du dock änum ett fär, ehuru förvilladt; och då säger Herren: "Jag skall ighemta det förvillade och uppsöka det borttappade". Och åter: "Jag, jag är Herren, och utan mig är ingen Frälsare". Tänk nu: "Han är trofast, som det lofvat hafver, den det ock väl fullbordar". — Vidare har Herren Christus lofvat: "Sannerligen säger jag eder, allt det I bedjen Fadren i mitt namn, det skall Han gifva eder". Ja, Han har med många ord och bilder försäkrat, att Han alltid skall höra våra böner, när vi bedja i Hans namn, troende, och begära något nyttigt. Då böra vi alldelvis väst tro, att Han ock werkligen så gör, om

vi och icke se eller förstå Hans bönöhrelse. Och hvarföre är detta så värt och säkert? Endast för Hans sannings skull. Gud kan icke göra sig till ljugare, om och vi äro owardiga till all Hans nåd. — Men här skola dock många frestas att ännu fråga: "Är Gud verkligen sannfärdig i sina löften om bönöhrelse?" Ja, så hårdt går det till i frestelsens tid, att mången då säger: Så och så länge har jag bedit om något, som jag dock icke fått. Det synes mig aldeles så, som han icke hölle sina löften. Detta är en svår anfältning. Må vi då akta oss för att döma Gud efter hwad vi se och tycka. Hellre bör du mistänka allt ditt förstånd om Guds färt att hjälpa och bönöhra, än du skulle twifla på sjelfwa saken. Gud är ju sjelfwa sanningen och den eviga trofastheten. Skulle Gud swika ett gifvet löfte? Men tiden och sättet för Hans bönöhrelse förbrylla dig. Då säger Herren: "Mina tankar och vägar äro icke sådana som edra". Huru ömkeligt swag och förderfivad är icke naturen, då vi t. o. med kunna twifla på Guds trohet och sanning! När allt går oss väl, då tro vi lätt; men när ett långvarigt mörker och svåra frestelser påkomma, då twifla vi. Hvem skall här hjälpa oss? Värt hafwa vi de kraftigaste bevis på Guds stora barmhertighet och trofasthet — vi se huru de gudlösa hedningarna blefvo kallade till nådens rike, då de lågo i de gröfsta laster och intet efter Gud frågade; vi se det otrogna Judafolket, efter alla sina afvikelser, dock erhålla hwad Gud hade lofvat; men när det rätt mörknar för vår syn, då glömma vi allt detta och tro icke att Gud är sannfärdig. Hvem skall här hjälpa oss? Derom talar Apostelen i de ord som nu följa:

13. Men Gud, som hoppet gifwer, uppfylle eder med all fröjd och frid i tron, att I hafwen ett fullkomligt hopp genom den Hel. Andes kraft.

Så slutar Apostelen åter sitt förmanande och lärande med en önskan till Gud, att han sjelf måtte gifva oss hwad nödigt är. Vi minnas att Apostelen i v. 5, 6, på samma sätt afbröt sin förmaning. Och likasom han i v. 5 kallar Gud "tålamodets och trösten Gud", emedan han näst förut talat om tålamod och Skriften tröst (v. 4), så brukar han äfven här det talesättet, att då i v. 12 sades: "På Honom skola hedningarna hoppas", så börjar han nu med de orden: "Men Gud som hoppet gifwer", eller ordagrant: "men hoppets Gud" etc. Med detta talesätt uttryckes, att det som i förmaningen omtalats, måste ifrån Gud erhållas, att det icke kan af oss tagas eller göras, om icke Gud gifver det. Uttrycket "hoppets Gud" will då säga, att Gud icke blott är hoppets föremål och grund, så att vi böra på Honom bygga allt vårt hopp, utan ock att han är hoppets gifware, så att om han behagar skänka oss den gässwan, ett fast och lefivande hopp, så hafwa vi den;

eljest är allt vårt bemödande fruktlös. Men detta gäller nu blott om det sanna och grundade hoppet. Annars finns det mycket hopp i verlden, som icke är af Gud verkadt. Hela verlden hoppas det bästa midt i all sin obotfärdighet. Men "de slyntares hopp warer förtappadt". Här talas blott om det sanna salighets-hoppet, som är grundadt i tron på Christus och icke låter komma på skam (Cap. 5: 2—5). Detta sanna hopp blifver mycket anfåktadt af fienden, genom den qvarboende synden och samvetet; och då känna wi rätteligen, att ett fast hopp är blott en Guds gåfva. Vi skulle nu med all tröst bygga vårt hopp på Hans stora barmhertighet och Hans eviga sanning i löftena, såsom förut är visadt; men då erfara wi beständigt, att om wi ock haftva för ögonen de trösterikaste exempel eller löften af Gud, så kunna wi dock, i en rätt anfåkning, vara fulla med ångest och oro. Då känna wi, att det icke är i vår makt att blott af Ordet taga os en werklig tröst, utan att denna är endast Guds werk och fria gåfva. Detta märka wi ock, då Han midt i vår svåraste nöd och fruktan kan på ett ögonblick gifva os en sådan frimodighet i tron och hoppet, att wi haftva en outsäglig glädje i all vår bedröfvelse. Ett sådant Guds gifwande tillbönskar os här Apostelen.

Men han tillbönskar os icke något ringa mått af hopp och tröst, utan en full trostvifhet, ända till "fröjd". "Hoppets Gud", säger han, "uppfylle eder med all fröjd och frid i tron". "Uppfylle eder", säger han, och med "all fröjd och frid". Uttrycket "all fröjd och frid" påminner om de många frödeämnena, wi haftva genom föreningen med Gud, såsom Apostelen i Cap. 5: 1—5, uppräknar några. Först borde wi ju haftva en outsäglig fröjd och frid i Gud själf och Hans wänslap, att den vändlige Guden nu är vår försonte Fader och wi Hans älskade barn; sedan ock i alla Hans Gudomliga fullkomligheter, såsom Hans eviga sanning och barmhertighet, Hans trofasthet, huldhed, långmodighet, vishet, allmakt o. s. w. samt slutligen i Hans trofasta löften om den ewiga herrlighet, Han sitt will gifva os. O, hvilka ämnen för fröjd, om ock wi sjelfiva och hela verlden äro blott till bedröfvelse! Gud, Hans fullkomligheter och Hans löften stå dock qvar. Men här hjälper intet förstånd, eller att wi ega stora anledningar till fröjd, om icke Gud själf gifver os sin nåd dertill. Deraföre, blott bedja, will här Apostelen, blott tillbönska os allt såsom en Guds gåfva. Dock är detta icke en blott tom önskan, som aldrig uppfylls. Nej, tusende själar så ännu dagligen erfara, att, midt under de bittraste bekymmer och sorger, Gud kan så uppfylla dem med fröjd och frid, endast i tron och hoppet, att all annan glädje är deremot ett intet. En sådan fröjd och frid gifwes i synnerhet åt rätt olyckliga syndare, som förtvisla på all egen förmåga att något göra till sin frälsning. Då Gud

nu, twärtemot deras tankar, gifver dem en full och fristänkt nåd och öppnar deras ögon att se detta, ja, gifver dem Ändens vittnesbörd att de nu äro Guds barn och arfvingar, då erfara de rätt hwad Ändens fröjd will säga. Sådan fröjd gifves också sedan, en och annan gång, efter svårare bedröfvelser. Eljest så vi wanligen "låta oss nöja med Guds nåd" (2 Cor. 12: 9) och hafiva vår frid blott i litandet på Hans ord, utan att förnimma någon synnerlig fröjd. Detta är de Christnas mera wanliga lif i tron.

"Fröjd och frid i tron", säger Apostelen — egentligen: i troendet. Härmed säges åter, att det icke är fråga om en glädje, som beror af goda omständigheter, eller deraf att vi se oss sjelfiva så fromma och goda, att vi kunna deröfver glädjas; nej här talas om en glädje, som beror blott af tron, af vårt förlitande på Guds ord och löften, under det vi hos oss sjelfiva se idel forge-ännen. Att tro är att blott på Guds löften hafiva tröst i något, som icke synes (Ebr. 11: 1). Och här menas den saliggörande tron på Christus, emedan den skall verka "fröjd och frid", och det "genom den Hel. Ändes kraft". Denna tro är wisserligen blott en Guds gäfva, om hvilken man wäl må bedja, och ett werk som Gud åstadkommer endast genom evangelii predikan, när denna träffar utsättiga och wanmäktiga syndare. Men då se och känna vi hos oss sjelfiva endast de mest nedsläende fakter. Och så skall äfven tron i alla möjliga bekymmer vara ett förlitande på Guds blotta ord, under det vi se och känna endast hwad hotande och bedröfligt är. Men huru kunna vi då hafiva fröjd och frid? Ja, just då skall det blihva en öfvernaturlig fröjd och frid — då skall fröjden wisserligen vara endast Guds werk. Och ett sådant Guds werk är det Apostelen här tillbuktar oss; såsom han nu ytterligare tilllägger:

Att I hafwen ett fullkomligt hopp genom den Hel. Ändes kraft — eller ordagrannt: "på det I mågen öfverflöda uti hoppet, i den Hel. Ändes kraft". Detta är nu den sista och hufsigaste frukten af allt det goda, Gud gjort och gör, neml. att vi hafva ett fullkomligt fäkert hopp om den ewiga saligheten. Ett sådant hopp är den största kraft i all vår christendom. Detta hopp gifver lust och kraft till troget löpande i den kamp, som os förelagd är; det gifver mod och styrka att göra, lida och framhärra i allt som till den kampen hörer. "Fröjd i Herren skall vara eder starkhet" — och salighetens hopp är vår hjelm i striden (1 Thess. 5: 8). Hela lifvet är dock eljest så fullt af bedröfvelse, pröfningar och jemmer, att det fordras wäl ett fullkomligt hopp till den herrlighet, Gud gifva skall, för att vi icke skola uppgifwas i vägen, blihva trötta och försumliga, utan med tålmod och trohet framhärra.

Men nu: för salighetens hopp hafva vi wisserligen de starkaste grunder; ty för det ewiga lifvet äro vi skapade; för

det ewiga lishvet äro wi dyrt återlösta; för det lishvet, och icke för det korta jordiska, har Christus utgivit sig själf till ett försoningsoffer; för det ewiga lishvet har Gud gifvit os fabbathen, Ordet, sakramenterna och den Hel. Andes werk i själen. Äro wi Guds barn och wänner, wi stöd blifva wi ock då Hans arsvingar, wi stöd skall Han en gång göra sina wänner rätt glada och lyckliga. Men si, oaktadt grunderna äro så fasta och osvilkliga, äro dock våra hjerter, genom naturens fördert, så tivifvelsjuka och ostadiga, att wi icke kunna fasthålla detta saliga hopp, såvida icke Gud själf gifver os den dyra gäfwan. Det hopp, som beror af något vårt eget bemödande, tänkande och slutande, är alltid svagt och osäkert; men när Gud själf, genom den Hel. Ande, ingifver os visheten, uppfyller os med fröjd och frid i tron, då erhålla wi det fullkomliga hopp, som Apostelen här omtalat — denna öfvernaturliga tröst, som i Cap. 8: 16, betecknas med de orden: "Sjelfva Anden witnar med vår ande" etc. Dersöre tillägger Apostelen de orden: "genom den Hel. Andes kraft". Här nämner Apostelen nu den tredje personen i Gudomen, såsom werksam för vår fulla tröst. Den ewige Fadren, som här kallades "hoppets Gud", werkar i os ett fullkomligt hopp genom den Hel. Ande, då Han uppfyller os med fröjd och frid i tron. Och med detta tillägg, "genom den Hel. Andes kraft", wille Apostelen åter erinra, att wi icke sjelfva förmå något göra eller taga, utan det värder os gifvet osvanester. O, huru vigtigt det är, att djupt känna huru all nåd och kraft bero af Guds gifvande! All vår frid och tillväxt i det goda förhindras upphörligt genom den inbillningen, att wi sjelfva förmå något göra. Om wi ock kunna utvärtes bruka medlen, samt, när wi höra förmaningen, ifrigt önska os det goda, så skola wi dock snart erfara, att wi icke förmå sjelfva taga det. Och dock sitter den inbillningen om vår egen förmåga så djupt i vår natur, att den utgör det största hindret för Guds werk uti os. Dels måste Gud då ideligen nedslå denna inbillning, genom att lempa os i wanmakt, dels kommer ock af denna inbillning allt detta ytrosarbete, som så mycket förhindrar Guds werkande uti os. Ders emot, huru warm och willig blifver icke själen, när wi djupt känna och tro, att allt godt kommer af Guds gifvande! Ders om handla ock sådana språk som dessa: "Mig förutan kunnen I intet göra"; "wi äro icke ens bekväma något tänka, såsom af os sjelfva"; "Gud är den som werkar i eder både wilja och gerning, efter sitt goda behag". Om sådant wille Apostelen erinra med de orden: "genom den Hel. Andes kraft".

Och nu, med ett sådant tillönskningsspråk afflutar här Apostelen sitt egentliga ämne, den allmänna förmaningen i denna Epistel — ty hvad som nu återstår, innehåller mera enskilda saker, om Apostelens werksamhet, helsningar till wänner o. s. w. Sedan han väl plöjt och planterat, antyder han

med denna slut-önskan, att det är Gud som växten gifwer. Måtte wi behålla detta ljuset intill ändan, samt också få åtnjuta Guds nådiga gifvande dertill, att wi werkligen hafwa ållt detta i öfning och erfarenhet, i tro, i fröjd och frid och i ett fullkomligt hopp, genom den Hel. Andes kraft! Amen.

Nytt och Gammalt från Nådens rike.

Den farligast förwillaude "Smidraren".

Uti den lärorika boken "En Christens Resa" förelommer en något dunkel bild, som åfwen i sjelfwa dunkelheten har en fin lärdom, emedan den vermed betecknade förförelsen är så svår att förstå. Det är (i bilden) något hemlighetsfullt om två vägar; den falska syntes gå lika rätt som den rätta; det är om en man, som är i sig sjelf svart, men klädd i en ljus klädnad; han blifwer omsider länd under namn af "Smidraren" och med bibelord om huru denne utbreder ett nät för våra fötter och om "menniskors gerningar" på "mördarens stig". Att härmend nu ej åsyftas ett vanligt verldsligt smidre, utan det som ingifwer salighetssökande själar inbillningen om någon egen kraft och förträfflighet, har pastor Cheever *) sälert rätt insatt, hvars före wi här meddela hans betraktelse öfwer nämnda bild; men först sjelfwa texten ur "Christens resa". Den lyder så:

Under sin wandring till den Himmelsta Staden kommo våra wandrare, Christen och Hoppfull, omsider till ett ställe, der vägen syntes delad, det will säga: de mötte en väg som föll tillhöra med deras väg och syntes gå lika rakt fram, som den vägen de skulle gå. Här visste de nu icke, hvilken de skulle taga, ty begge syntes dem vara rätta; de stodo derföre stilla, öfverläggande huru de skulle göra. Medan de nu tänkte härpå, se, då kom till dem en man, hvars hud war svart, men höljd af en ganska ljus klädnad; han frågade dem, hvars före de stodo der. De svarade, att de woro på wandring till den Himmelsta Staden, men visste nu icke, hvilken af dessa vägar de skulle taga. "Följen mig", sade mannen, "det är just dit jag går". De trodde hans ord och följde honom på den väg, som stötte till den rätta; men denna nya väg drog sig småningom åt sidan och drog och wände dem så långt bort ifrån staden, dit de önskade gå, att innan fort woro deras ansigten bortvända derifrån; dock följde de honom. Men småningom och innan de blefwo det warse, förde han dem inom omkreisen af ett nät, i hvilket de blefwo så insnärjda, att de ej visste

*) För alla dem, som lämna och wärdera Buhans förträffliga arbete, "En Christens Resa", skall det visst blixtlöst lärt att läsa de "Betraktelser" öfwer denna bok af pastor Cheever, hvilla på A. L. Normans förlag utkommit.

hwad de skulle göra; och dervid föll den hvita klädnaden från den svartamannens rygg. Då sågo de, hvor de woro. Sedan lågo de der en rund tid under flagan och gråt, ty de kunde icke sjelfwa befria sig.

Då sade Christen till sin stallbroder: "Nu ser jag huru jag låtit förwilla mig. Sade icke Herdarne, att vi skulle alda os för Smickraren? Så säger den wise mannen, och i dag sannas det på os: Den som smickrar med sin nästa, han utbreder ett nät för hans fötter" (Ordspr. 29: 5).

Hoppfull erinrade derpå om Davids ord: Jag förwarar mig i dina läppars ord, för menniskors gerningar på mörbarens väg (Ps. 17: 4). — Härpå följer i bilden vidare huru hårdt de blefwo tuktade för denna afvikelse på Smickrarens väg, densamma för hvilken Ap. Paulus i sitt bref till de Galater öfver gifclar dessa. Öfwer denna bild strifwer nu pastor Cheever sälunda:

"Okunnig är likväl icke den enda, som låter egenräffärdigheten bedrägerier wäl behaga sig, utan till och med sanna Jesu lärjungar, som tyda sig vara wäl rotade och fasta i tron och lärlelen, blifwa understundom af samma frestelser förda från vägen. Detta erforo våra wandrare till sin slada, när de mötte Smickarne, uti hvilken Bunyan twifwelsutan har welat framställa ännu en fiende till räffärdiggörelsen af tron, under gestalten af andligt högmod, goda tankar om sig sjelf, samt ett förlitande på sig sjelf och sin egen tillväxt i det andeliga lifvet, såsom en grund för hoppet om saligheten. Denne Smickrare förde dem på en väg, som i början war så förwillande lit den rätta, att de trodde den verligen vara den rätta vägen; men under tiden bedrog han dem så skickligt och omårligt, att deras ansigten slutligen woro bortvända ifrån den Himmelsta Staden, och då föll den hvita klädnaden från hans rygg, så att hans svarta och wanstapliga gestalt blef fullt synlig för deras ögon. I detsamma fastade han äfven ett starkt nät öfwer dem och lemnade dem, under det de förgäfves sökte befria sig derifrån. I sådana svårigheter blifwa de menn stor städse insnärjda, som icke helt enfaldigt förblifwa vid Christus och Hans räffärdighet såsom den enda salighetens väg.

"Wår tid har likaledes en gansta smicrande förwilelse att framvisa, på hvilken bilden af denne hvitkladde man med sin svarta hud gansta wäl passar in, neml. läran om den fullkomliga helighet, som Guds barn sägas kunna ernå redan här i tiden; en lära, som, genom att fostra högmod och egenräffärdighet, har bortvändt mången mennissas ansigte från den Himmelsta Staden. En mennissa, som med brinnande åstundan far efter att tillväxa i andliga ting, tyckes visserligen vara stadd på raka vägen till himmelen; men om hon gör sjelfwa denna tillväxt till sin frässare i stället för Christus, så är hennes ansigte förvisso allaredan wändt ifrån målet, och hennes fötter wandra en helt annan väg. Vi behöfwa sälunda vara på vår wakt emot allting, som will loda